

10. Dniprov, O.S. (2020). Mekhanizm administratyvno-pravovoho rehuliuвання protsedury rozghliadu zvernenn hromadian. [The mechanism of administrative and legal regulation of the procedure for considering citizens appeals]. *Naukovi zapysky. Serii: Pravo. Vyp. 9*. 69–73. [in Ukrainian].

11. Bila-Tiurina, Yu.Z. (2021, May 21). Zvernennia hromadian yak zasib zabezpechennia zakonnosti u publichnomu administruvanni. [Citizen appeals as a means of ensuring legitimacy in public administration]. *Nauka ta suspilne zhyttia Ukrainy v epokhu hlobalnykh vykykiv liudstva u tsyfrovu eru (z nahody 30-richchia proholoshennia nezalezhnosti Ukrainy ta 25- richchia pryiniattia Konstytutsii Ukrainy): u 2 t. Mater. mizhn. nauk.-prakt. konf. T. 2*. 29–32. [in Ukrainian].

12. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. (2015, May 12). [On the legal regime of martial law]. *Zakon Ukrainy №389-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady. №28*. 250. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 6.06.2025

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-181-185

Яцентюк Станіслав Володимирович,
аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
syatsentiuk@cuspu.edu.ua
ORCID ID: 0009-0005-3587-5290

ПОЛІТИКА ВЛАСНОСТІ ЩОДО КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено проблематиці політики власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій, з'ясуванню її загальної характеристики та адміністративно-правового аспекту.

Відзначено, що попри значну чисельність комунальних підприємств, установ, організацій, яка перевищує кількість державних, та наявність низки проблем, якими супроводжується їх діяльність, приклади впровадження політик власності, як загальнодержавного (урядового), так і місцевого (муніципального) рівнів, для таких суб'єктів станом на сьогодні відсутні.

Визначено, що політика власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій повинна бути дворівневою – включати загальнодержавний (урядовий) та місцевий (муніципальний) рівні. Загальнодержавна (урядова) політика власності має комплексно визначати загальні засади управління вказаними об'єктами комунальної власності й обґрунтовувати винятковість відповідної комунальної власності, а місцева (муніципальна) – засади управління конкретизувати, у тому числі обґрунтовувати доцільність залишення їх у власності територіальних громад, визначати цілі й основні напрямки діяльності, окреслювати роль та функції органів місцевого самоврядування як власників.

Запропоновано місцеві (муніципальні) політики власності поділяти за сферою дії на загальні (для всіх підприємств, установ, організацій, що перебувають у власності відповідної територіальної громади) та індивідуальні (для окремого підприємства, установи, організації).

Зроблено висновок, що адміністративно-правовий аспект політики власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій полягає в тому, що вона має існувати у формі підзаконного нормативно-правового акта (мати формальне вираження) та, відповідно, бути заходом цільового адміністративно-правового регулювання у сфері управління об'єктами комунального майна, що здійснюється уповноваженими центральними органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування.

Ключові слова: політика власності, комунальні підприємства, комунальні установи, комунальні організації, комунальна власність

Yatsentiuk S. OWNERSHIP POLICY REGARDING MUNICIPAL ENTERPRISES, INSTITUTIONS AND ORGANISATIONS AND ITS ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECTS

This article is devoted to the problematic aspects of ownership policy regarding communal enterprises, institutions, and organizations, clarifying its general characteristics and administrative-legal aspect.

It is noted that despite the significant number of communal enterprises, institutions, and organizations, which exceeds the number of state-owned ones, and the presence of numerous problems accompanying their activities, examples of the implementation of ownership policies, both at the national (governmental) and local (municipal) levels, for such entities are currently absent.

It is determined that the ownership policy regarding communal enterprises, institutions, and organizations should be two-tiered – including national (governmental) and local (municipal) levels. The national (governmental) ownership policy should comprehensively define the general principles of managing the aforementioned communal property objects and substantiate the exclusivity of the relevant communal ownership, while the local (municipal) policy should specify the management principles, including justifying the expediency of retaining them in the ownership of territorial communities, defining the goals and main directions of activity, and outlining the role and functions of local self-government bodies as owners.

It is proposed to divide local (municipal) ownership policies based on their scope of application into general (for all enterprises, institutions, and organizations owned by the respective territorial community) and individual (for a specific enterprise, institution, or organization).

It is concluded that the administrative-legal aspect of the ownership policy regarding communal enterprises, institutions, and organizations lies in the fact that it should exist in the form of a subordinate regulatory legal act (have formal expression) and, accordingly, be a measure of targeted administrative-legal regulation in the field of managing communal property objects, carried out by authorized central executive bodies and local self-government bodies.

Keywords: ownership policy, municipal enterprises, municipal institutions, municipal organizations, communal ownership

Постановка проблеми. За сучасних обставин комунальні підприємства, установи, організації залишаються в числі стратегічних і соціально важливих інституцій локального та регіонального рівнів. Вони перебувають у власності територіальних громад, що фактично представлені відповідними органами місцевого самоврядування, та функціонують з метою забезпечення публічних інтересів і потреб населення. У зв'язку з цим центральні органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування повинні забезпечити ефективне управління такими об'єктами, визначивши належну політику власності, яка наразі відсутня.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з засадами здійснення публічного управління об'єктами комунальної власності, у тому числі підприємствами, установами, організаціями, досліджувалися у працях багатьох учених, зокрема таких як В. Авер'янов, Н. Борсук, В. Галунько, Ю. Дехтяренко, О. Дрозд, О. Ковалевська, К. Косяченко, Р. Куйбіда, В. Мамонова, А. Манжула, О. Мельник, О. Ольшанський, О. Сердюкова, С. Сімакова, І. Скляренко, Є. Соболев, М. Шкільняк, М. Юркевич, А. Ярусевич.

Мета статті – розглянути проблематику політики власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій, з'ясувати її загальну характеристику й адміністративно-правовий аспект.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «політика» є багатозначним і широко використовується у різних галузях знань. Відносно потреб нашого дослідження ця категорія може бути визначена як план, курс дій або напрям дій, прийнятний і дотримуваний владою, керівником, політичною партією тощо [1, с. 7]. Тобто у загальному вигляді політика пов'язується з цілеспрямованою діяльністю, що провадиться суб'єктами владних повноважень з метою досягнення певних результатів. За таких обставин політика власності має стосуватися засад володіння, користування, розпорядження певним майном, а також механізмів управління ним.

У вітчизняній законодавчій площині поняття «політика власності» не використовується. Водночас Закон України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 р. № 185-V містить положення щодо політики державної власності, однак не передбачає її трактування. Зокрема, у ч. 1 ст. 11-6 цього Закону встановлюється, що Кабінет Міністрів України затверджує політику державної власності, яка визначає загальні принципи щодо цілей залишення у державній власності підприємств і корпоративних прав у господарських товариствах, класифікації та категоризації державних підприємств і господарських товариств (у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі), критеріїв обов'язковості утворення наглядової ради у вказаних підприємствах і товариствах, планів підвищення ефективності управління ними, керівних принципів реалізації прав держави як власника таких юридичних осіб та інше [8].

На підставі вищевказаного Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову «Деякі питання Політики державної власності» від 29.11.2024 р. № 1369, якою затверджено Політику державної власності – нормативний акт, що визначає обґрунтування та цілі залишення в державній власності державних підприємств і корпоративних прав держави у статутному капіталі господарських товариств, загальні принципи, засади управління державними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави [2]. За словами Міністра економіки України Ю. Свириденко, Політика державної власності визначає роль держави в управлінні держкомпаніями, окреслює, які є стратегічними для країни та які завдання вони повинні виконувати, а також запроваджує високі стандарти корпоративного управління в державному секторі економіки [9]. До цього ж варто відзначити, що така Політика ґрунтується на Керівних принципах з корпоративного управління на підприємствах державної форми власності [6], розроблених Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

У свою чергу приклади впровадження політик власності, як загальнодержавного (урядового), так і місцевого (муніципального) рівнів, для комунальних підприємств, установ, організацій станом на сьогодні в Україні відсутні. При цьому прикметним є те, що:

по-перше, комунальні підприємства, установи, організації складають основу комунального сектору економіки, а їх чисельність є значно вищою, ніж чисельність державних;

по-друге, діяльність таких суб'єктів супроводжується низкою проблем та відзначається вкрай низкою ефективністю.

Урядові програмні документи та сучасні експертні дослідження, що ґрунтуються на фактичних показниках діяльності комунальних підприємств, установ, організацій, свідчать про збитковість останніх (наявність від'ємної рентабельності капіталу й активів), їх фіскальну ризиковість, фінансову непрозорість,

корупційну вразливість, конкурентну деструктивність через отримання спеціальних переваг (як приклад, в оподаткуванні, кредитуванні, отриманні майна), а також про наявність дублювань у виконуваних функціях, створення ними значного навантаження на місцеві бюджети та інше [3; 4; 5; 10]. За таких обставин питання формування і впровадження політики власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій сприймається як завдання загальнодержавного значення, що має реалізовуватися аналогічно до Політики державної власності й у найближчих часових перспективах.

Поряд з цим варто погодитися з твердженням, що внаслідок хаотичного створення комунальних підприємств, установ, організацій територіальні громади мають різне бачення щодо потреби і методів управління ними. За відсутності чітко визначеної політики власності підвищуються ризики непрофесійного управління та політичного впливу з метою задоволення приватного інтересу осіб, наближених до місцевої влади [10, с. 38; 3, с. 27]. Таким чином, потреба щодо вироблення уніфікованих загальнодержавних засад управління комунальною власністю з метою забезпечення сталого розвитку у комунальному секторі економіки наразі є назрілою та об'єктивною.

У відповідному контексті Національною економічною стратегією на період до 2030 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179, у рамках напрямку «Управління державною та комунальною власністю» одним із завдань визначено «забезпечення впровадження загальної стратегії управління державною та комунальною власністю» [4]. Однак стратегія управління комунальною власністю, на відміну від державної, наразі не розроблена. Тож органи місцевого самоврядування позбавлені концептуального підґрунтя для вироблення виважених місцевих політик власності для підприємств, установ, організацій, якими вони володіють. Відтак убачається, що Кабінету Міністрів України (із залученням Міністерства економіки України й інших центральних органів виконавчої влади згідно з компетенцією) необхідно виконати заходи з вироблення відповідного адміністративно-правового забезпечення та визначити загальнодержавну політику власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій.

Водночас, зважаючи на експертні дослідження з питань функціонування державних і комунальних підприємств в Україні [3; 5; 10], ми підтримуємо позицію, що політика власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій має бути різнорівневою.

На думку представників Центру економічної стратегії, ієрархія рішень щодо політик власності на комунальні підприємства повинна включати: 1) загальну політику власності (держава має визначати, які підприємства вона готова мати в комунальній власності в ринкових умовах); 2) галузеву політику власності (держава має встановити чіткі та зрозумілі правила гри на окремих ринках, зокрема регульованих ринках і ринках природних монополій); 3) індивідуальні політики власності (органи місцевого самоврядування мають визначати власну політику щодо кожного суб'єкта господарювання, яким вони управляють) [10, с. 38].

Дещо відмінною є позиція Національного агентства з питань запобігання корупції, згідно з якою про необхідність вироблення загальнодержавної політики власності не зазначається, а рекомендується органам місцевого самоврядування:

1) розробити й ухвалити Загальну методику політики власності стосовно підпорядкованих комунальних підприємств з урахуванням таких принципів управління: винятковість комунальної власності; визначення цілей діяльності суб'єктів господарювання; професійність в управлінні суб'єктами господарювання; дотримання прозорості; визначення чітких критеріїв, за яких підприємства мають бути приватизовані або ліквідовані, а також умов, за яких заборонено створювати нові підприємства комунальної власності;

2) розробити та затвердити окремі політики власності у комунальних підприємствах, господарських товариствах (у яких комунальна частка перевищує 50 %), де середньооблікова чисельність працівників за звітний (фінансовий) рік перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує 70 млн гривень [3, с. 29-30].

Також варто зазначити, що за результатами Огляду корпоративного управління державних підприємств України, проведеного Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), українській владі, зокрема, було рекомендовано відповідно до політики власності провести реформування решти портфеля (акціонування шляхом перетворення в акціонерні товариства, товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю) державних підприємств (включаючи комунальні підприємства) [5, с. 262]. Тобто у наведеному прикладі, на відміну від попереднього, зацентровано на необхідності вироблення саме загальнодержавної політики власності, що одночасно має стосуватися і державних, і комунальних підприємств.

У свою чергу, зважаючи на вищевикладене, вважаємо, що політика власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій має бути дворівневою, тобто включати як загальнодержавний (урядовий), так і місцевий (муніципальний) рівні.

За аналогією з Політикою державної власності [2], виробленою для державних підприємств, загальнодержавна (урядова) політика власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій має комплексно визначати загальні засади управління такими специфічними об'єктами комунальної власності й обґрунтовувати винятковість такої комунальної власності. Вона повинна мати формальне вираження та

слугувати заходом цільового адміністративно-правового регулювання у сфері управління об'єктами комунального майна, здійснюваним Кабінетом Міністрів України із залученням Міністерства економіки України й інших центральних органів виконавчої влади відповідної компетенції.

Місцевий (муніципальний) рівень політики власності має формуватися та реалізовуватися кожним органом місцевого самоврядування самостійно і відносно тих комунальних підприємств, установ, організацій, які йому підпорядковані.

Так, органи місцевого самоврядування здійснюють правомочності власника комунальних підприємств, установ, організацій від імені територіальних громад, а тому зобов'язані діяти в їх найкращих інтересах і вживати всіх необхідних заходів з метою раціонального й ефективного управління таким специфічним комунальним майном. Водночас суттєво, що відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, які перебувають у їх власності, будуються на засадах підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності [7]. Тобто такі правові відносини охоплюються предметом регулювання адміністративного права, є адміністративно-правовими. Отже, визначаючи політику власності щодо таких суб'єктів, органи місцевого самоврядування фактично здійснюватимуть адміністративно-правове регулювання у сфері управління об'єктами комунальної власності. При цьому кожен орган місцевого самоврядування має діяти згідно з базовими принципами адміністративного права та належного врядування, а також на засадах врахування найкращих інтересів територіальної громади.

Також, з огляду на Керівні принципи Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) з корпоративного управління на підприємствах державної форми власності [6], вбачається, що органам місцевого самоврядування слід відповідально підходити до вироблення політики власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій та:

1) враховувати, що кінцевою метою володіння підприємствами, установами, організаціями має бути ефективна та стійка максимізація їхньої довгострокової вартості для населення відповідних територіальних громад;

2) виходити з того, що політика власності має:

– базуватися на тривалому часовому періоді, а також формуватися і реалізовуватися згідно з процедурами підзвітності та залучення громадськості;

– розкривати засновані на ретельній оцінці підстави і цілі володіння підприємствами, установами, організаціями;

– визначати роль та обов'язки органів місцевого самоврядування в управлінні підприємствами, установами, організаціями, правомочності власника щодо яких вони виконують, а також загалом механізми реалізації такої політики власності;

– регулярно переглядатися та підлягати періодичній оцінці на предмет її ефективності.

Таким чином, місцева (муніципальна) політика власності має враховувати положення загальнодержавної (урядової) політики власності та конкретизувати засади управління відповідними підприємствами, установами, організаціями, у тому числі обґрунтовувати доцільність залишення їх у власності територіальних громад, визначати цілі й основні напрямки діяльності, окреслювати роль та функції органів місцевого самоврядування як власників.

Водночас, як вказувалося на початку, станом на сьогодні органи місцевого самоврядування не проявляють належної активності в питаннях формування і реалізації політики власності щодо комунального майна. Насамперед відповідна тенденція, на нашу думку, пов'язана з відсутністю зобов'язувальних законодавчих приписів. Тож вважаємо за доцільне запропонувати внести зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР в частині виключної компетенції сільських, селищних, міських, районних і обласних рад, доповнивши ч. 1 ст. 26 та ч. 1 ст. 43 новими пунктами наступного змісту:

«визначення та затвердження політики власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій, що перебувають у власності відповідних територіальних громад, здійснення контролю за її реалізацією, проведення її перегляду (не рідше одного разу на п'ять років);».

Серед іншого вбачаємо, що за сферою дії місцеві (муніципальні) політики власності можуть поділятися на: а) загальні (для всіх підприємств, установ, організацій, що перебувають у власності відповідної територіальної громади); б) індивідуальні (для окремого підприємства, установи, організації). При цьому, загальна політика власності має прийматися в обов'язковому порядку, а індивідуальна – у разі необхідності визначення засад та особливостей управління окремим комунальним підприємством, установою чи організацією (як приклад, комунальним підприємством, що має стратегічне значення для відповідної територіальної громади).

Висновки. Враховуючи вищевикладене можемо зробити висновок, що адміністративно-правовий аспект політики власності щодо комунальних підприємств, установ, організацій полягає в тому, що вона має існувати у формі підзаконного нормативно-правового акта (мати формальне вираження) та, відповідно, бути заходом цільового адміністративно-правового регулювання у сфері управління об'єктами комунального майна, що здійснюється уповноваженими центральними органами виконавчої влади (загальнодержавний (урядовий) рівень – щодо всіх комунальних підприємств, установ, організацій) та органами місцевого самоврядування (місцевий (муніципальний) рівень – щодо комунальних підприємств, установ, організацій,

які перебувають у власності відповідних територіальних громад).

Загальнодержавна (урядова) політика власності має комплексно визначати загальні засади управління такими специфічними об'єктами комунальної власності й обґрунтовувати винятковість такої комунальної власності.

Місцева (муніципальна) політика власності має враховувати положення загальнодержавної (урядової) політики власності та конкретизувати засади управління відповідними підприємствами, установами, організаціями, у тому числі обґрунтовувати доцільність залишення їх у власності територіальних громад, визначати цілі й основні напрямки діяльності, окреслювати роль та функції органів місцевого самоврядування як власників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Державна політика: підручник / ред. кол.: Ю. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2014. 448 с.
2. Деякі питання Політики державної власності: постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1369. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1369-2024-%D0%BF>.
3. Корупційні ризики при управлінні комунальними підприємствами: стратегічний аналіз. Національне агентство з питань запобігання корупції, 2022. 43 с.
4. Національна економічна стратегія на період до 2030 року: постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF>.
5. ОЕСР (2021), Огляд ОЕСР корпоративного управління державних підприємств: Україна. URL: <https://doi.org/10.1787/e05da164-uk>.
6. ОЕСР (2025), Керівні принципи ОЕСР з корпоративного управління на підприємствах державної форми власності 2024. URL: <https://doi.org/10.1787/8d61003c-uk>.
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
8. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#n797>.
9. Уряд затвердив політику державної власності – ключовий документ для реформи держкомпаній. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zatverdyy-polityku-derzhavnoi-vlasnosti-kliuchovyi-dokument-dlia-reformy-derzhkompanii>.
10. Як подолати неефективність комунальних підприємств: аналітична записка. Центр економічної стратегії, 2020. 50 с.

REFERENCES:

1. Kovbasiuk, Yu. (Ed.) et al. (2014). *Derzhavna polityka*. [State policy]. Pidruchnyk. 448. [in Ukrainian].
2. Deiaiki pytannia Polityky derzhavnoi vlasnosti. (2024, November 29). [Some issues of State Property Policy]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №1369*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1369-2024-%D0%BF> [in Ukrainian].
3. Koruptsiini ryzyky pry upravlinni komunalnymy pidpriemstvamy: stratehichniy analiz. (2022). [Corruption risks in the management of municipal enterprises: strategic analysis]. *Natsionalne ahentstvo z pytan zapobihannia koruptsii*. 43. [in Ukrainian].
4. Natsionalna ekonomichna stratehiia na period do 2030 roku. (2021, March 3). [National Economic Strategy for the period until 2030]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №179*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF> [in Ukrainian].
5. Ohliad OESR korporatyvnoho upravlinnia derzhavnykh pidpriemstv: Ukraina. (2021). [OECD Corporate Governance Review of State-Owned Enterprises: Ukraine]. Retrieved from: <https://doi.org/10.1787/e05da164-uk> [in Ukrainian].
6. Kerivni pryntsyipy OESR z korporatyvnoho upravlinnia na pidpriemstvakh derzhavnoi formy vlasnosti 2024. (2025). [OECD Guidelines on Corporate Governance in State-Owned Enterprises 2024]. Retrieved from: <https://doi.org/10.1787/8d61003c-uk> [in Ukrainian].
7. Pro mistseve samovriyduvannia v Ukraini. (1997, May 21). [On local self-government in Ukraine]. *Zakon Ukrainy №280/97-VR*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
8. Pro upravlinnia obiektamy derzhavnoi vlasnosti. (2006, September 21). [On the management of state-owned objects]. *Zakon Ukrainy №185-V*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#n797> [in Ukrainian].
9. Uriad zatverdyy polityku derzhavnoi vlasnosti – kliuchovyi dokument dlia reformy derzhkompanii. (2024, November 29). [The government has approved a state ownership policy, a key document for the reform of state-owned companies]. *Uriadovyi portal*. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zatverdyy-polityku-derzhavnoi-vlasnosti-kliuchovyi-dokument-dlia-reformy-derzhkompanii> [in Ukrainian].
10. Yak podolaty neefektyvnist komunalnykh pidpriemstv: analitychna zapyska. (2020). [How to overcome inefficiency in public utilities: an analytical note]. *Tsentr ekonomichnoi stratehii*. 50. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 5.06.2025